

ETİK, AHLAK ve MESLEK İLKELERİ

EMO 38 Dönem Etik Komisyonu

Etik günümüzde son zamanlarda, ulusal ve evrensel boyutta üzerinde en çok durulan kavramlardan biri oldu. Ülkemizde etikle ilgili merkezler, dernekler kurulmakta, etik zirveleri oluşturulmakta, iş etiği, çevre etiği ve hatta global etik gibi pek çok etik kategoriler yaratılmaktadır. Bu kategorilerin en başında, meslek etikleri gelmekte ve her kesimde pek çok kuruluş meslek alanlarına yönelik etik ilkeler, normlar hazırlamaya çalışmaktadır. İlginin yoğunlaşmış ve yaygınlaşması nedeniyle her konunun başına yahut sonuna bir etik sözcüğü eklenir olmuştur.

Başta meslek etikleri olmak üzere, oluşturulan etik kategoriler yozlaşmanın, yağma ve talanın ve sistemdeki bozuklukların önlenmesine yönelik etkili bir çözüm olacakmış gibi sunulmaktadır.

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası bu konuda çalışma yapmak üzere geçtiğimiz dönemde değişik mühendislik disiplinlerinden bir etik komisyonu oluşturmuştur.

Komisyon öncelikle meslek etiği ve mesleki davranış ilkelerini, meslek alanlarıyla mı, yoksa toplumsal boyutlarıyla mı ele almanın daha uygun olacağını tartışmıştır.

Tartışmalarımız sonucunda; "Meslek etiği nedir, neden genel etik değer yargılarından daha fazla önemseniyor? Toplumda geçerli etik ilkelerin dışında ve onlardan bağımsız olarak ele alınabilir mi?

Meslek etikleri ne anlamda ve hangi amaca yönelik olarak ele alınmalıdır?" gibi soruları yanıtlayabilmek için, konunun toplumsal boyutta ve tüm bağlantılarıyla birlikte ele alınması gerektiği görüşünü uygun bulduk.

Çalışmada, EMO ve TMMOB bünyesinde geniş bir tartışma ortamı yaratarak katılımı artırmak istedik. Bu amaçla "Etik, Ahlak ve Mesleki Davranış İlkeleri Tartışma Metnini" hazırladık. EMO bu metni, 2003 Haziran ayında, kitapçık haline getirerek ve 3.000 adet bastırarak başta TMMOB ve bağlı Oda'lar olmak üzere meslek örgütleri, siyasi partiler, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, konfederasyon ve sendikalardan oluşan geniş bir yelpazeye ulaştırdı. Çalışma metni aynı zamanda, elektronik ortam (www.emo.org.tr adresindeki meslek etiği bölümünde) aracılığıyla ilgili tüm kesimlerin görüş ve önerilerine sunuldu. Buna karşın, bazı şubelerin düzenlediği tartışma ortamı dışında, beklediğimiz düzeyde bir tartışma, eleştiri ve değerlendirme gelmedi.

Komisyon, tartışma metin taslağının yayınlandığı tarihten bu yana inceleme ve araştırmalarını, kitap haline dönüştürme hedefi yönünde, kesintiye uğratmadan sürdürdü ve istediği sonuca ulaştı.

Kitabın hazırlanmasında, konulara yaklaşımımızı, kısaca aktarmak istiyoruz

Bu kitap bir komisyon çalışmasının ürünüdür. Türkiye’de komisyon çalışmaları, “komisyona havale” tanımlamasıyla konuları erteleme, gündemden kaldırma, usulen yürütme, yüzeysel çalışmalar yapmak anlamında kullanılmaktadır. Böylesi bir ortamda komisyon çalışması olarak sunulan bir ürünün de, şüpheyle karşılanma tehlikesi olasıdır. Yayınlanacak kitap birlikte düşünüp birlikte üretmenin, kolektif bir emeğin ürünüdür. Bireyselliğin ilkeye dönüştüğü, rekabet anlayışının kişiler arası ilişkilere kadar indiği bir ortamda, çalışmayı başarıya ulaştıran davranış tutarlılığını, bizler, bir değer anlayışı olarak önemsiyoruz.

Konu, içerik yönünden, meslek alanlarımızın dışında, felsefe ve toplumbilim alanlarının temel kavram ve bilgilerine dayanmaktadır. Bizler bu konudaki bilgi eksikliğimizi gidermek, kavram kargaşasına düşmemek için çalışmamızı, öncelikle, temel kavramlar ve toplumsal süreçler üzerinde yoğunlaştırdık.

Çalışma konumuz, felsefe alanına girmekle birlikte doğrudan insan ilişkileri ve toplumsal pratiğiyle ilgisi nedeniyle sosyolojinin de alanına girmektedir. Bizler, bağlı olduğumuz meslek disiplinleri yönüyle bu alanların dışında kalan insanlarız. Genelde yerleşik diyebileceğimiz bir kanı olarak, bu tür meslek dışı konularla uğraşmaya yönelmek, özellikle felsefe alanlarına doğru bakmak, “felsefe yapmak”, sonlanamayan tartışma hevesi, toplumbilimin konularıyla ilgilenmek entelektüel işgüzarlık olarak değerlendirilmektedir. Bizler meslek olarak bu alanların dışında olmakla birlikte toplumsal ve bireysel ilişkiler, iş-uğraş ve uygulama pratiğimizle doğrudan bu alanların içindeyiz. Ayrıca konuyu felsefi boyutta, kuramsal nitelikli bir çalışma yapma iddiasında değiliz. Bizlerin yapmak istediği etik kavramına açıklık getirerek, kuramla eylem arasındaki bağları bilince çıkarmak, insan eyleminin ürünü olan kuramın tekrar eylemin itici gücüne dönüşmesini, düşün-

ceyle eylemin tutarlı bir şekilde yaşamın pratiğine yansımaları amaçlamaktadır. Böyle bir uğraş aslında, mühendisliğin toplumsal boyutunun bir parçasıdır. İnsanın kendini tanıması, yaşamının, beklentilerinin bilincine varması için en doğru eylemin kendini ve çevresini sorgulayarak konumunu, doğrudan kendi değerlendirmeleri temelinde belirlemesidir. Bu yaklaşımımız örgütümüz için daha da büyük önem taşımaktadır.

Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu çalışmamıza desteğini esirgemedi. Komisyonun çalışmasını kolaylaştırmak için her koşulu sağladı. Etik, ahlak, meslek etiği ve mesleki davranış ilkeleri konularında görüş oluşturmak, etik ve ahlaki değerlerin toplumda geçerli kılınmasına katkı koyma amacını taşıyanların, öncelikle etik ilişkileri kendi tutum ve davranışlarında ortaya koymakla yükümlüdürler. Çalışma sürecinde bu ilkenin örneklerine tanık olduk. Bu aşamada, komisyonumuz hedefine ulaşmış bulunmaktadır.